

Hərəkət

Heydər Əliyev

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

2 noyabr 2024-cü il

Nº40 (9098)

www.muallim.edu.az

muallim@media.edu.az

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin organı

2024-2025-ci
tədris ili üzrə
47 xarici tələbə
Hökumətlərarası
Təqaüd Programları
(HTP) çərçivəsində
Azərbaycanda
təhsil almaq
hüquq qazanıb

Uşaqların təlim-tərbiyəsi Heydər Əliyev Fonduun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biridir

Bakının Xətai rayonunda Alim Məmmədov adına
körpələr evi-uşaq bağçasının təmirdən sonra açılışı olub

Oktyabrın 31-də Bakının Xətai rayonundakı Alim Məmmədov adına körpələr evi-uşaq bağçası təmirdən sonra yenidən istifadəyə verilib.

AZƏRTAC xəber verir ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri bağçada yaradılmış şəraitə tamış olublar.

Uşaq bağçasının direktoru Liya Məcidova Birinci vitse-prezidento və ailə üzvlərinə bağçada görünlən işlər barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, 1958-ci ildə inşa olunan Alim Məmmədov adına körpələr evi-uşaq bağçası ötən müddətdə istismara yarasız vəziyyətə düşdüyüne görə temirə ehtiyac yaranmışdı. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban Əliyevanın təpsirinə osasın, körpələr evi-uşaq bağçası müasir tələblər səviyəsində temir olunub.

Yüz yerlik körpələr evi-uşaq bağçası zəruri avadanlıq və ləvazimatlarla təmin olunub. Bu məktəbəqədər müəssisədə uşaqlar 5 qrup üzrə təhsil alırlar.

Bağçanın həyətənə erazisində abadlıq və yaşılşdırma işləri görüllər, uşaqlar üçün oyun meydançası yaradılıb.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, onların sağlam və xoşbəxt böyümələrinə xüsusi qayğı göstərilir. Uşaq bağçalarının yenidən qurulması ilə bağlı həyata keçirilən layihələr bu baxımdan müthüm rol oynayır.

Uşaqların təlim-tərbiyəsi Heydər Əliyev Fonduun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Fondu həyata keçirdiyi layihələr məktəbəqədər təlim-tərbiyə müəssisələrinin inkişafına, bu sahəde ciddi keyfiyyət deyinmişdir. Gələcəyimiz olan uşaqların sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına hesablanan belə tədbirlər ölkəmizdə aparılan siyasetin uğurlu və məntiqi nəticəsidir.

ŞAFQAT VƏ MƏRHƏMƏT NÜMUNƏSİ

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Talassemiya Mərkəzində olub

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri oktyabrın 31-də Talassemiya Mərkəzində olublar.

AZƏRTAC xəber verir ki, sehiyyə naziri Teymur Musayev Birinci vitse-prezidente və ailə üzvlərinə Mərkəzdə yaradılan şəraitə barədə məlumat verdi.

Mehriban Əliyeva tibb müəssisəsinə dəki transplantologiya şöbəsində, yeni açılan reanimasiya şöbəsində və böyükler üçün stasionar şöbədə olub, burada müalicə alan uşaqlarla, tibb işçiləri ilə səhbət edib, müalicə prosesinin gedisi ilə maraqlanıb.

Ardı səh. 2

“Təhsil sahəsində karyera
qurmağı planlaşdırıram”

“Universitetdə təhsil almaq,
nəzəriyyəni yaxşı bilmək uğurlu
karyera üçün kifayət etmir”

“Maarifçi” Valerya Musayeva

SAF 2024 QALİBLƏRİ

Şagirdlər tullantılardan geyim, ağacəkən
robot və ağıllı yol işıqları hazırladılar

Qarabağ Universitetinin
SABAH tələbələri

“Nə yaxşı ki, Qarabağ
Universitetini seçmişəm”

Aygun Memmedova

“Təcrübəmiz çox maraqlıdır. Nə yaxşı ki,
müraciət etmişəm. Universitetdə təhsil almaq,
nəzəriyyəni yaxşı bilmək uğurlu karyera
üçün kifayət etmir. Mütləq öyrəndiklərini
təcrübədə möhkəmləndirməliyən. “Maarifçi”
programı çox böyük şansdır.”

Bax səh. 3

Bax səh. 9

Bax səh. 8

“Burada SABAH qruplarının da tədris
olunacağını biləndə heç düşünmədən qərar
verdim. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində təhsil alırdım. Çox böyük məsuliyyət tələb edən qərar vermişəm və düşünürəm ki, nə yaxşı ki, Qarabağ Universitetini seçmişəm. Universitetin ilk lərlərdən olmaq
məsuliyyətimizi daha da artırır.”

ŞAFOAT VA MARHAMAT

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Talassemiya Mərkəzində olub

Əvvəli səh. 1

Birinci vitse-prezidentə məlumat verildi ki, Talassemiya Mərkəzi bu xəstəliyə düşər olanların müalicəsində mühüm rol oynamaqla yanaşı, həm də xəstələrə və onların ailələrinə mənəvi baxımdan böyük dəstəkdir.

Mehriban Əliyeva Heydər Əliyev Fondunun Mərkəzin fəaliyyətinə və ümumiyyətlə, səhiyyəyə daim önməyəcək. Səhiyyəyə daim önməyəcək. Səhiyyəyə daim önməyəcək. Səhiyyəyə daim önməyəcək.

verdiyini bildirib.

Qeyd edək ki, tibb müəssisəsində görülən işlər, aparılan islahatlar, bura- da müalicə alan xəstələrin səhhəti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Fondu "Talassemiyaşız həyat naminə" proq- rami çərçivəsində inşa edilən Talasse- miya Mərkəzində xəstələrə göstərilən tibbi xidmətin təkmilləşdirilməsi, Mərkəzin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi üçün görülən tədbirlər talassemiya xəstəliyinin profilaktika- sında əhəmiyyətli rol oynayır.

Xatırlaqla ki, 2009-cu ildən istifadəyə verilən Talassemiya Mərkəzi Azərbaycanda ixtisaslaşdırılmış tibb ocağının və qan bankının yaradılması na, talassemiyadan əziziyət çəkən uşaq ların təhlükəsiz və keyfiyyətli qanla təmin olunması üçün könüllü donor xidmətinin inkişaf etdirilməsinə, talasse miyanın yayılmasının qarşısının alınması istiqamətində əhalinin maarifləndirilməsinə və talassemiya ilə mübarizə aparan bir sıra dövlətlərlə əməkdaşlığın genişləndirilməsinə xidmət edir.

Elm və təhsil naziri UNESCO-nun Qlobal Təhsil Görüşündə çıxış edib

Emin Əmrullayev

Azərbaycanda həyata
keçirilən yaşıl təhsil və iqlim
təhsili siyasəti haqqında
məlumat verib və ölkəmizin
ügurlu təcrübələrini bölüşüb

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti UNESCO-nun Qlobal Təhsil Görüşündə iştirak üçün Braziliyanın Fortaleza şəhərində səfərdədir. Tədbirin ilk gündündə nümayəndə heyəti Qlobal Təhsil Monitoringi Hesabatının təqdimatında, eləcə də təhsildə bərabərlik və inklüzivlik, təhsil, elm və texnologiya kimi bir sıra plenar sessiyalarda iştirak edib.

Oktyabrın 31-də Emin Əmrullayev tədbirin iqlim və ətraf mühit mövzusuna həsr olmuş sessiyasında bağlanmış nitq ilə çıxış edib. Sessiya-dakı çıxışında nazir Azərbaycanda həyata keçirilən yaşıl təhsil və iqlim təhsili siyasəti haqqında məlumat verib və ölkəmizin uğurlu təcrübələrini bölüşüb. Emin Əmrullayev həmcinin tezliklə ölkəmizdə keçiriləcək COP29-un əhəmiyyətini vurgulayıb və auditoriya iştirakçılарını bu tədbir-də iştiraka dəvət edib.

31 oktyabr — 1 noyabr tarixlərində keçirilən UNESCO-nun Qlobal Təhsil Görüşündə təşkilata üzv ölkələrin təhsil və maliyyə nazirləri, UNESCO-nun baş direktorunun təhsil üzrə müavini Stefaniya Ciannini və bir sıra təşkilatların rəsmiləri iştirak ediblər.

vurğulayın və auditoriya iştirakçlarını bu tədbir-də iştiraka dəvət edib.

31 oktyabr — 1 noyabr tarixlərində keçirilən UNESCO-nun Qlobal Təhsil Görüşündə təşkila-ta üzv ölkələrin təhsil və maliyyə nazirləri, UNESCO-nun baş direktorunun təhsil üzrə müa-vini Stefaniya Ciannini və bir sıra təşkilatların rəsmiləri iştirak ediblər.

OECD-nin təhsil mütəxəssisləri Francesco Avvisati və Selin Wuyts tərəfindən PISA-da sosial-iqtisadi və ziyavətin ölçüsü hesabatı hazırlanıb.

Bu barədə Təhsil İnstitutunun oktyabr ayı üçün Təhsil icmalında hesabat barədə məlumat verilir. Qeyd olunur ki, hesabat Beynəlxalq Şagirdlərin Qiymətləndirilməsi Programında (PISA) sosial-iqtisadi statusun (SES) ölçülməsinin təkmülünü ətraflı şəkildə təhlil edir. Hesabatda ölkələrarası müqayisələrin dəqiqliyini, qənaətcilliyini və trendin davamlılığını təmin etmək məqsədile SES ölçmələrinin müntəzəm olaraq uyğunlaşdırılmasının vacibli vurğulanır.

Hesabat PISA kontekstinde SES-in ölçülümsisinin mürəkkəbliyini ön plana çıkarır. Bu kontekstde, ölkələr üzrə SES-in təhlili valideynlərin təhsili, məşğulliyəti və ev təsərrüfatları ilə bağlı hesabatlarının etibarlılığının qorunması vacibliyi vürgulanır. Həmçinin milli, mədəni kontekstlərdəki fərqləri nəzərə alaraq, etibarlı və müqayisə edilə bilən SES məlumatlarının əldə edilməsində baş verən əsas çətinliklər təqdim olunur.

PISA-nın SES-in ölçümlesi metodalarına son onillikdə edilən dəyişikliklərin müzakirəsi de hesabatda öz əksini tapır. Bununla yanaşı, valideynlərin təhsili, məşğulliyəti, ev təsərrüfatları indekslərinin təkamülü və yeni dəyişənlər haqqında müzakirələr aparılır.

Hesabatda bildirilir ki, PISA 2022-də sualların ardıcılılığı deyişdirilib. Belə ki, ev təsərrüfatları ilə bağlı suallar, valideynlərin təhsili və məşgulliyəti ilə bağlı suallardan əvvəl verilib. Bu dəyişikliklərin şagirdlərdən daha rahat məlumat toplamaq məqsədilə edildiyi qeyd edilir.

PISA-da sosial-iqtisadi vəziyyətin ölçüsü hesabatı hazırlanıb

Natick

hesabatda muzakirə edilir: Aparılan təhlillər valideynlərin peşə və təhsil səviyyələrində ümumi artımının xüsusi qeyd edir ki, bu da ali təhsilin və peşəkar məşğulluğun artması ilə bağlı daha geniş sosial tendensiyalara uyğundur. Lakin bəzi ölkələrdə, məsələn, Böyük Britaniya və Almaniya, valideyn peşəsi hesabatları üçün məlumat boşluqlarının artması məlumatların qorunması prosesindən irəli gəldiyini vurgulayır.

Hesabatla ev təsərütüfətlərinə sahiblik indeksindəki alzalma əsasən evlərdə kitabların sayının azalması ilə izah edilir. Texnoloji irəliləyişlərin bəzi elementləri daha əlçatan, digərlərini isə aəhəmiyyətli hala gətirdiyi üçün bu, zamanla indeksin müqayisəyə yararlılığını dair narahatlığa səbəb olur.

Hesabat həmçinin valideyn hesabatları ilə müqayisədə sosial-iqtisadi statusun ölçüməsinin komponentləri üzrə şagirdlər tərəfindən bildirilən məlumatların etibarlılığını araşdırır. Müəlliflər şagirdlərin valideynlərinin peşəsi və təhsili ilə bağlı verdikleri hesabatları düzgünlüyünü qiymətləndirmək üçün eksperimentlər aparıblar.

eksperimentlər aparıblar.
Qeyd olunur ki, şagird və validey hesabatları arasında əhəmiyyətli uyğun suzluqlar müəyyən edilir. Belə ki, şagirdlər tez-tez valideynlərinin təhsil səviyyələrini həddən artıq qiymətləndirir və öz peşə statuslarını az bildirirlər. Bu qeyri-dəqiqliklər şagirdlərin valideynlərin demografik məlumatları haqqında

TACRÜBA KEÇ, PEŞAKAR KADR KİMİ FORMALAŞ

Oktyabrın 28-də elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev “Maarifçi” tələbə-məzun tacrübə proqramının ikinci mərhələsinin iştirakçıları ilə görüşüb.

“Maarifçi”ləri salamlayan elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev programın gənclərə böyük tacrübə qazanmaq imkanı yaratdığını deyib və bu təşəbbüsün məhiyyəti haqqında danışdı. Emin Əmrullayev bildirib ki, program iştirakçıları hazırladıqda nazırılıyın müxtəlif struktur bölmələrində, eləcə də təbe qurumlarında tacrübə keçməkələ iş prosesi ilə tanış olurlar və bu da onların peşəkar kadr kimi formalasmasına mühüm rol oynayır.

Elm və təhsil naziri həmçinin iştirakçılarından gözənlətilər və yaxşı mütxəssis olmaq üçün vacib şərtlər barədə danışdı.

Görüşdə “Maarifçi”lər gənclərə belə bir fırsat yaradıldığı üçün təşəkkürlərini ifadə ediblər və programın üstünlüklerini vurgulayıblar.

Tədbirdə iştirakçıları maraqlandıran suallar da cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, 37 nöfər “Maarifçi” tələbə-məzun tacrübə proqramının II mərhələsində iştirak hüququ qazanıb. 3 ay davam edəcək program çərçivəsində iştirakçılar Elm və Təhsil Nazirliyi və onun təbe qurumları, həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin müxtəlif struktur bölmələrində tacrübə keçəcəklər.

Programın məqsədi tələbə və məzunlara nəzəri biliklərini real iş mühitində tətbiq etmək və tacrübə imkanı yaratmaq, iştirakçıların bilik və bacarıqlarını artırmaq, eləcə də gənclərə peşəkar vərdişlər qazandırmaqdır.

Elm və təhsil naziri “Maarifçi”lərlə görüşüb

“Təhsil sahəsində karyera qurmağı planlaşdırıram”

“Maarifçi” Valerya Musayeva:

“Universitetdə təhsil almaq, nəzəriyyəni yaxşı bilmək uğurlu karyera üçün kifayət etmir”

Elm və Təhsil Nazirliyi və Təhsilin İnkışafı Fondu-nun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən “Maarifçi” tələbə-məzun tacrübə proqramı artıq 1 aya yaxındır ki, başlayıb. II programda 3 ay davam edəcək. 37 iştirakçı oktyabrın 7-dən Elm və Təhsil Nazirliyi, həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin müxtəlif struktur bölmələrində tacrübə keçir. Həmin gənclərdən biri də Valerya Musayevadır. O, Elm və Təhsil Nazirliyinin İnsan resursları səbəsində data analitika sahəsində tacrübə toplayır. Valerya deyir ki, tələbə və məzunlara tacrübə imkanı yaradan, onların bilik və bacarıqlarını artırı, nəzəri biliklərin real iş mühitində tətbiqinə şərait yaradıb gənclərə peşəkar vərdişlər aşlayan “Maarifçi” programında əldə edəcəyi nəticə ilə bağlı çox böyük ümidi-ləri, planları var.

““Maarifçi” programı çox böyük şansdır”

Valerya Musayeva ölkəmizin parlaq gənclərindən biridir. Ona görə də on yaxşılardan arasında seçilən “Maarifçi” programına qəbul edilib. Belə ki, “Maarifçi” programının 3 mərhələsi seçimində uğurla keçərək, 3000-ə yaxın namızəd arasından fərqlənib və İnsan resursları səbəsində data analitika üzrə tacrübəyə başlayıb. Bir aydır başlayan tacrübə barədə çox həvəslə danışır:

Məktəbdə də, universitetdə də fərqləndi

Gənc “Maarifçi” Qazax rayonunda doğulub, tam orta təhsilini burada tamamlayıb. Məktəb mühiti,

olimpİada həyəcanı, yarış ruhu, qəlebə sevincini Qazax şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbdə yaşayıb. Ri-yaziyyatı çox sevədə, olimpiadalarla biologiya fənni üzrə qatılıb. “Oląçı” verilişinin iştirakçısı olub. X sinif qədər bütün fenləri eyni maraqlı, eyni həvəslə oxuyub. Gələcəkdə kim olacağına qorar verib və X sinifdən texniki fenlərə daha çox diqqət yetirib. Həm IX, həm də XI sinif buraxılış imtahanlarında yaxşı nəticə göstərdiyi üçün məktəbi fərqlənmə attestatı ilə bitirib. Hazırda isə Valerya Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin magistrantı, Prezident yanında Dövlət İdarəciliyik Akademiyasının məzunudur. “Atam da, anam da riyaziyyat müəllimidir. Menim de riyaziyyat müəllimi olmağımı istəyirdilər. Amma özümü müəllimlikdə yox, texniki ixtisaslarda gördüm. Bəlim yüksək olduğundan Prezident yanında Dövlət İdarəciliyik Akademiyasını seçdim. 626 balla qəbul olundum inzibati idarəetmə faktüləsinin “Kompyuter elmləri” ixtisası üzrə tohsilimi fərqlənmə ilə bitirdim. Hazırda Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində magistr təhsili alıram. “İnfomasiya texnologiyaları” ixtisası üzrə II kursda oxuyuram”.

V.Musayeva həm təhsilini davam etdirir, həm də tacrübə qazanır: “Saat 17:00-a qədər nazırılıkda tacrübədə oluram, 18:00-də universitetdə dərsim başlayır. Vaxtımı uğurla bölür, həm işime, həm də təhsilimə vaxt ayıra bilirim. Hər ikisini paralel şəkildə uğurla davam etdirirəm”. Dediyi görə, qoşuldugu hər programda uğurla qəbul oluna da, bazilərini yarımcıq dayandırıb: “Özümü tapmadığım, inkışafımı görmədiyim programları yarımcıq qoyдум”.

“Women in Tech” təşkilatının Azərbaycan nümayəndəliyi və Təhsilin İnkışafı Fondu-nun birgə təşkilatçılığı ilə “Maya Hacıyeva adına IKT bacarıqları” təqəüd programında da iştirak edib: “İnfomasiya texnologiyaları və yüksək texnologiyalar üzrə bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədi həyata keçirilən idarəetmə faktüləsinin “Kompyuter elmləri” ixtisası üzrə tohsilimi fərqlənmə ilə bitirdim. Hazırda Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində magistr təhsili alıram. “İnfomasiya texnologiyaları” ixtisası üzrə II kursda oxuyuram”.

lanan çox qadın olduğunu gördüm və elə mən də onlardan biri oldum”.

Maraqlandığı her layihənin, təqəüd programının iştirakçısı olan Valerya növbəti hədəfinin bir adımlığındadır. O, təhsil sahəsində çalışmağı hədəfleyib: “Əsas hədəfim bu yaxınlarda itirdiyim atınım arzularını reallaşdırmaqdır. Onun arzularından biri də mən təhsil sahəsində görmek idi. Təhsil sahəsində karyera qurmağı planlaşdırıram”.

Nənədən qalan miras - ad

Söz ailəsindən düşmüşkən, qeyd edək ki, Valeryanın ailəsində regionun tanınmış müəllimləri var. Məsələn, onun adı aldığı nənəsi Valerya Musayeva da, babası Komisar Musayev də Qazaxda yaxşı riyaziyyatçı müəllim kimi tanınıblar.

Valeryanın adının da maraqlı hekayəsi var: “Mənə nənəmin adını veriblər. Nənəm isə bu adı öz atası qoyub. O, Böyük Vətən müharibəsində yaralıban və Valerya adlı tibb bacısı ona qulluq edib. Tibb bacısına minnətdarlıq olaməti olaraq məktub yazaraq, doğulacaq qızının adının Valerya qoymaşığı istəyib. Özü müharibədən qayıtmayıb, amma nənəmə onun istəyi ilə bu adı veriblər. İndi həmin adı mən daşıyıram”.

Nənəsindən adı ilə yanaşı, riyaziyyat sevgisini də alıb: “Valerya nənəm, Komisar babam kimi mən də riyaziyyati yaxşı bilirom, on çox sevdiyim fənn də həmişə riyaziyyat olub”.

Valerya deyir ki, onun uğurlu olğında hem ailəsinin, hem də müəllimlərinin rolü var: “Atamdan danışmağı çox sevirdim. Hesab edirəm ki, yetişməyimdə, özüvənli olğında, müsteqil qərarvermə bacarığımın formalaşdırılmasına əsas rolu məhz atam oynayıb. Atamın da riyazi bacarığı, məntiqi savadı güclü idi. Oxumasa da, dünyagörüşü, ağıllı, ədaleti id. Məndən həmişə tələb edirdi ki, yaxşı oxuyum. Müəsir, təhsilə önem veren biri idi, kişi ilə qadını bərabər tuturdu. Ən yaxşı qıyməti almağımı, ən yaxşı yerde oxumağı isteyirdi. Həc vaxt məni məhdudlaşdırırmayıb, əksinə irəli getməyimi istəyib, tövsiyələri bu yondo olub”.

Müəllimlərindən də öyrəndikləri əvəzsizdir: “Biologiya müəllimim Gülnarə Hadiyeva və riyaziyyat müəllimim Kötül Abdullayeva ən sevdiyim müəllimlərim olub. Olimpiada həyəcanını Gülnarə müəllimlərle yaşamışam. Kötül müəllim isə riyazi bacarığımı, ailəmdən gələn riyaziyyat sevgimini daha da inkişaf etdirib”.

Valerya riyaziyyat kimi rəsm çəkməyi də çox sevir: “Ən çox yadda rəsm çəkməklə möşəkul oluram. Akrilik boyalarla işləməyi sevi-rəm”.

Ruhiyə DAŞSALAHLİ

BİZ QƏRBI AZƏRBAYCAN QAYIDACAGI

Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyanlı ilə görüşündəki nitqindən

Bütövlükde XX əsrde xalqımızın çəkdiyi əzablar haqqında dünya ictimaiyyətinə daha geniş məlumat verilməlidir. Biz hər zaman həqiqəti deyirik. Azad edilmiş torpaqlara gələn 10 minlərlə xarici vətəndaş bu gün artıq öz gözələri ilə görür ki, xalqımız hansı vəhşiliklərə məruz qalıb. Bu gün orada gedən genişmiqyaslı quruculuq işləri bir daha xalqımızın iradəsini göstərir. Yenə de deyirəm, Ağlı kəndinin timsalında biz xalqımızın tarixi yaddaşını görürük. Çünkü oranı heç vaxt görməyən uşaqlar, gənclər oraya qayıdlılar. Əminən ki, biz eynisini Qərbi Azərbaycanda da görəcəyik.

Qərbi Azərbaycan İcmasının bundan sonra daha müteşəkkil formada fəaliyyət göstərməsi hamimiz üçün çox önemlidir - həm Qərbi Azərbaycandan olan insanlar üçün, həm də bütün Azərbaycan xalqı üçün. Hesab edirəm ki, biz bu işi bundan sonra daha məqsədönlü şəkildə aparmalıyıq. Yəni, təşkilat qurulub, icma qurulub, dövlət orqanları öz destəyini göstərir və göstərəcək. Əlavə göstərişlər mənim tərəfindən veriləcəkdir. Ona görə hesab edirəm ki, icma bir neçə istiqamət üzrə öz işini davam etdirməlidir. Əlbəttə ki, ölkə daxilində bu icmanın fəaliyyəti daha da gözə görünən olmalıdır. Hər halda Azərbaycan çərçivəsində bu icmanın fəallığı çox önemli ola bilər.

Əlbəttə ki, bizim tarixi həqiqətlərə bağlı kitablarımıza yenilənməlidir. Müəyyən dövrde kitablar dərc edilmişdir, o cümlədən tarixi şəhərlərimizin, kəndlərimizin adları ilə bağlı kitab dərc edilmişdir. Siz o kitabın müəllifiniz. Men onu görmüşəm. Amma onu indi Azərbaycanda çox adam görmüb? Yox. Bilinməm o, hansı tirajla dərc edilib. Yəni, siz təşəbbüs olaraq bunu özünüz etdiniz, imkanınız çatan tərzədə. Amma biz bunu dövlət səviyyəsində etməliyik. O kitabça bütün dillərə tərcümə edilməlidir. Onun yanında həm də elektron daşıyıcısı olmalıdır. Xarici dillərə tərcümə edilməlidir. Yəni, bu təbliğat işləri mütləq aparılmalıdır.

24 dekabr 2022-ci il

İRƏVAN AZƏRBAYCANLI PEDAQOJİ MƏKTƏBİ – TARİXƏ NƏZƏR

Qədim və əzəli Azərbaycan torpağı Qərbi Azərbaycan və onun bir parçası olan İravan şəhəri təkcə tarixi və coğrafi məkan kimi deyil, həm də orada yaşayan azərbaycanlıların ictimai-siyasi, tarixi-mədəni, elm və təhsil sahəsində görkəmləri ilə tarixişmişdir. Tarixi monbalor göstərir ki, vaxtılıq bütün əhalisi, keçən əsrin əvvəllərində isə əhalisinin yaradan çox hissəsi azərbaycanlılar olan və bu gün bir nəfər də olsun azərbaycanlıların yaşamadığı İrəvanda müxtəlif tipli Azərbaycan məktəbləri mövcud olmuş, bu məktəblərdə xeyli sayıda soydaşlarımız təhsil almış və müxtəlif dövrlərdə deportasiyalara məruz qalanın kimini burada böyük bir ziyanlı təbəqəsinin formalasdırılmasında onlar mühüm rol olsunmuşdur.

Onun bir çox görkəmlə məzunlarının hayatı və fəaliyyəti oxucuların diqqətine çatdırılır.

Ösərde İravan Azərbaycanlı Pedaqoji Məktəbinin həqiqətindən “tarixi təhsil ocağı” olması həm onun fəaliyyət göstərdiyi illər erzinə hənsi naileyiyətlərə imza atması, həm də yetişirdiyi məzunların sonradan Azərbaycan elinə, təhsilinə, maarif və mədəniyyətinə veriyi töhfələrə dəqiq faktlara səbüt olunur.

Ösərin on mühüm məzüyyətlərindən biri onun açılmasına qədər olan tarixi dövrde İrəvanda Azərbaycan təhsil mühiti haqqında müfəssil məlumatın verilməsi, bu dövrə qədər de İrəvanda fəaliyyət göstərən ziyanlılar haqqında təsəvvürlerin yaradılması, müəlliflərin özlərinin dediyi kimi, XIX əsrde və XX əsrin əvvəllərində İrəvanda Azərbaycan ədəbi-mədəni mühitinin yəni paraqıma işığında tədqiqə cəlb edilmişdir. Kitabın bu bölməsində XIX əsrin 70-ci illərindən başlayaraq İrəvanda və bölgələrdə Azərbaycan dilində dənəvi təhsil veren xeyli sayıda məktəblərin açılmasına başlaması, İrəvanda, Uluxanlıda, Göyçədə, Basarkeçərdə və digər yerlərdə fəaliyyət göstərən bu məktəblər dərs deyən müəllimlər haqqında məlumatların verilməsi, məktəblərin neçə sınıfı olması və oxuyan şagirdlərin sayının göstəriləməsi əsərin tarixi faktlar əsasında yazıldıqdan sonra.

Kitabda məzüyyətlərindən biri onun 1911-ci ilədək İrəvan quaterniyasında təhsil alan 1932 azərbaycanlı 123 nəfərinin qızlar olmasından ibarətdir. Halbuki bu dövrde Azərbaycanda qızların təhsilə cəlb olunmasına çox böyük maneələr (əlbəttə, xüsusilə valideynlər) tərəfindən vərəkən məzüyyətlərini təqdim etmək lazımdır. Bu baxımdan professor Mahir Hüseynovun, sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Köñül Həsənova və filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Cəlal Allahverdiyevin müümü araşdırımlar esasında yazıldıqları “Tarixi təhsil ocağı: İrəvan Azərbaycanlı Pedaqoji Məktəbi” kitabıdır. Ösər çox mühüm tarixi faktlarla zəngindir. Burada sovet hakimiyətinin ilk illərində ayrı-ayrı respublikalarda yeni tipli məktəblər üçün müəllim kadrlarının hazırlanması məqsədilə müəllimlər seminariyalarının açılması haqqında qərardan sonra 1924-cü ilə İrəvanda açılmış və 1948-ci ilə qədər burada fəaliyyət göstərmiş İrəvan Azərbaycanlı Pedaqoji Məktəbinin keçidiyi yol, milli məktəblərimiz üçün pedaqoji kadrlarının hazırlanmasına xidmətləri və məktəbin müstəsna xidmətləri və

Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkildə şərh etmiş və burada təhsilin məzmunu, təhsil şəraitini, təhsil müdəddəti, müəllimlər, fəaliyyət göstərən direktörər, təhsilbərər, təhsil məzənnəsinin fəaliyyətinin təqibini təmənnə etmişdir. Müəlliflər bu təhsil ocağının erməni şovinistlərinin tezyiqi altında neçə bir çatın şərətdə fəaliyyət göstərməsi baxmayaq, azərbaycanlı müəllimlərin hazırlamasında müümü rol oynadığını kitabınlarında geniş şəkild

Elm və təhsil naziri Neftçalada vətəndaşları qəbul edəcək

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev 29 noyabr tarixində Neftçala şəhərində vətəndaşları qəbul edəcək.

Qəbulda Neftçala, Hacıqabul, Şirvan, Salyan və Biləsuvar sakinləri iştirak edə bilərlər.

Adaları çəkilən şəhər və rayonların sakinləri 20 noyabr (saat 18:00-dək) tarixindən əvvəl Elm və Təhsil Nazirliyinin Çağrı Mərkəzinin 146 — 2 və 146 — 6 nömrəli telefonlarına (yalnız iş günləri və saatları ərzində) zəng etməklə qəbulu yazılı bilərlər. Bununla yanaşı, nazirliyin rəsmi saytının https://edu.gov.az/az/contact_us bölməsinə elektron formada və ya +994 51 206 78 48 nömrəsinə "WhatsApp" vasitəsilə müraciət göndərmək mümkündür.

"COP29 Simulyasiyası - Uşaqlar üçün" Ekoloji Forumu keçirilib

Oktjabrın 30-da Elm və Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü, "EkoSfera" Ekoloji-Sosial Mərkəz İctimai Birliyi və Respublika Uşaq-Gənclər İnkıfət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə "COP29 Simulyasiyası — Uşaqlar üçün" Ekoloji Forumu keçirilib.

Ekoloji forum BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçive Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) hazırlıq prosesini töhfə vermək, gənclərin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə aktiv iştirakını təşviq etmək, eyni zamanda uşaq və gənclərdə ekoloji şüru formalasdırmaq, ətraf mühitin qorunması və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə onların bilik və bacarıqlarını artırmaq məqsadılıq keçirilib.

Forumun rəsmi açılışında elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Rauf Hacıyev, BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi Vladanka Andreeva və COP29 Azərbaycanın İqlim üzrə gənclər çempionu Leyla Həsənova çıxışlarında iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə və ətraf mühitin mühafizəsi istiqamətində məktəblilər arasında məlumatlılığın artırılması üçün ekoloji forum kimi tədbirlərin təşkilinin önemini vurğulayıblar.

Rəsmi hissənin yekununda COP29 Təşkilat Komitesinin üzvü, EkoSfera Ekoloji-Sosial Mərkəz İctimai Birliyinin rəhbəri, Respublika Uşaq-Gənclər İnkıfət Mərkəzinin direktoru Firuze Sultanzadə və ekoklub üzvlərinin iştirakı ilə Ekoloji Forumun Bayannaməsi qəbul edilib və COP29 Azərbaycanın İqlim üzrə gənclər çempionu Leyla Həsənovaya təqdim olunub.

Tədbirin davamı olaraq forum iştirak-

çı üçün Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Orxus İctimai Ekologiya İnformasiya Mərkəzi, Tusi-Bohm Planetaryum, COP29 Məlumat Mərkəzi, Kiçik və Orta Biznes İnkıfəti Agentliyi (KOBİA), Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi, Bakı Zooloji Parkı və Palçıq Vulkany Turizm Kompleksi kimi məkanlarda paralel sessiyalar, interaktiv seminarlar və işçi qrupları təşkil edilib.

Forumda "Yaşıl Şəbəkə" ekoloji maarifləndirmə programı çərçivəsində fəaliyyət göstərən 300-dən çox ekoklub üzvləri iştirak edib.

"Əqli mülkiyyət və innovasiyalar yaşıl gələcək naminə (COP29-a doğru)"

Nazir müavini "dəyirmi masa"da iştirak edib

Oktyabrın 30-da "Əqli Mülkiyyət Agentliyi tərəfindən "Əqli mülkiyyət və innovasiyalar yaşıllıq gələcək naminə (COP29-a doğru)" mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilib.

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçive Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) ərefəsində təşkil olunan tədbirin açılış mərasimində agentliyin sədri Kamran İmanov "dəyirmi masa"nın əsas məqsədinin əqli mülkiyyətə əsaslanan innovasiyaların yaşıllıq gələcəkdeki rolunu göstərmək, təhlil etmək və innovasiyalara bu həyatı məsələdə dəstək verməkdən ibarət olduğunu söyləyib.

Tədbirdə Kamran İmanovun "Əqli mülkiyyət və innovasiyalar yaşıllıq gələcək naminə (COP29-a doğru)" mövzusunda təqdimatı dinlənilib. Təqdimatda iqlim dəyişikliyi ilə bağlı ümumi mənzərə, iqlim dəyişiklikləri və dünyada patent fealiyyəti, Azərbaycanda

patent fealiyyətinin nəticələri haqqında ətraflı məlumat verilib.

"Dəyirmi masa"da çıxış edən elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov bildirib ki, milli iqtişadıyyatın hərəkətverici qüvvəsinə çevrilən əqli mülkiyyət iqlim dəyişikliklərinin təsirini azaldı bilmək bir çox texnologiyalar tekli edir. Elmi müəssisələrdə edilən ixtiraların danışan nazir müavini gələcəkdə universitetlərdə araşdırmalarının gücləndirilməsinin vacibliyini qeyd edib, ekoloji mədəniyyətin qorunmasına kadrların hazırlanması üçün imkanlar olduğunu söyləyib.

Iqlim dəyişiklikinin təsirleri ilə mübarizədə ekoloji cəhətdən temiz texnologiyaların təşviqi və texnologiyaların sürətli yayılmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb Firudin Qurbanovun sözlərinə görə, əqli mülkiyyət ekosistemin müxtəlif subyektləri arasında qarşılıqlı əlaqələr təmin olunmalıdır. Elm və Təhsil Nazirliyi də bu sahədə fealiyyətini gücləndirəcək.

Tədbirdə mədəniyyət nazirinin müavini Səadət Yusifova, ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Rauf Hacıyev, Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili Səbina Əliyeva, Milli Məclisin Təbii ehitiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov, Elm və təhsil komitəsinin sədri Anar İsgəndərov çıxış ediblər.

Çıxışlarda iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə tekə siyasi iradənin deyil, qabaqcıl texnologiyaların da rol oynadığı vurgulanıb, bu baxımdan əqli mülkiyyət hüquqlarının qorunmasının mühüm şərt olduğunu eləvə edilib.

Daha sonra "Azərbaycanda ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji problemlər", "Neft qurğularında istifadə olunması üçün ekoloji təmiz örtükler", "Bölkə mösjət tullantılarından üzvi mineral gübrənin alınması üslubi", "Daşkəsən kobalt filizinin zənginləşmə tullantılarından kobaltın çıxarılması üslubi" mövzularında çıxışlar olub.

"Heydər Əliyev ırsinin öyrənilməsi" mövzusunda dərslərə start verilib

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin (BŞTİ) tabeliyindəki ümumi təhsil müəssisələrinin XI sinif şagirdlərinin iştirakı ilə keçirilən il dördə millət vəkiləri Sadiq Qurbanov və Kəmələddin Qafarov, YAP Binaqədi Rayon Təşkilatının sədri Vüsan İsmayılov, BŞTİ-nin müdər Müavini Hüseyin Əsgərov, Binaqədi Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Sevinc Süleymanova, 11 sayılı Regional Ekologiya və Təbii Sərvətlər İdarəsinin rəisi Qafar Ağayev, BŞTİ-nin Məktəbdəkənar fealiyyətlərin təşkil sektorunun müdürü Güney Qurbanova, məktəb direktorları və şagirdlər iştirak ediblər.

Öncə qonaqlar Ümummilli Lider Heydər Əliyevin büstünü ziyarət ediblər. Tədbir Dövlət Himninin səslendirilməsi, Ulu Önderin və Vətən mühərrişi şəhidlərinin ezziz xatirəsinin birləşdirilməsi ilə başlayıb.

YAP Binaqədi Rayon Təşkilatının sədri V.İsmayılov qonaqları salamlayıb, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin zəngin siyasi xərisinin, şərəflə heyət və fealiyyətinin gənc nəsil tərəfindən öyrənilməsinin əhəmiyyətindən bahs edib.

BŞTİ-nin müdər Müavini H.Əsgərov "Heydər Əliyev ir-

sinin öyrənilməsi" mövzusunda dərslərin şagirdlərin milli-mənəvi dəyərlərə malik, sağlam əqidəli, vətənpərvər, müasir dənizgörüşlü şəxsiyyət kimi formalasmasına, yetkin vətəndaş kimi müstəqil həyata hazırlaşması işinə xidmət etdiyini diqqətə çatdırıb.

Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri, millət vəkili S.Qurbanov "Yaşıl dünya namına həmərəlik il" nə hər olunmuş "Azərbaycanın yaşlı inkişaf yolu: Heydər Əliyev ekoloji baxışı" mövzusunda iştirak edib.

11 sayılı Regional Ekologiya və Təbii Sərvətlər İdarəsinin rəisi Q.Ağayev dahi şəxsiyyətin nüfuzu, onun nəsillərə nümunə olan heyət və fealiyyəti, ekologiyaya göstərdiyi diqqət və qayğı, həmçinin Azərbaycanın müstəqiliyi yolda atdığı uğurlu addımlar barədə dəmirib.

Binaqədi Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini S.Süleymanova Heydər Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi bütün dövlərde respublikanın sosial, iqtisadi, elmi-mədəni həyatında dönüş yaradığını, bütün sahələrdə inkişafda doğru köklü dəyişikliklər baş verdiyini deyib.

Daha sonra Ulu Önder Heydər Əliyevin xatirəsinə hər olunmuş videoçarx nümayiş olunub.

Sonda dahi lider Heydər Əliyevin heyət və fealiyyəti ilə bağlı şagirdləri maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, dərslər 2024-2025-ci tədris ilinin sonuna kimi paytaxt üzrə davam edəcək.

“BİZ BİRİK”

Nazirliyin
əməkdaşları
üçün komanda
quruculuğu
tədbiri keçirilib

Oktjabrın 26-da Elm və Təhsil Nazirliyinin İnsan resursları şöbəsi tərəfindən nazirliyin əməkdaşlarının iştirakı ilə “Biz Birik” şəhəri altında komanda quruculuğu tədbiri keçirilib.

Tədbirin təşkilində məqsəd əməkdaşlar arasında əlaqoların və komanda ruhunun gücləndirilməsi, eləcə də onların pəşkarlığının yüksəldilməsi və gündəmdə olan məsələlərlə bağlı müzakirələrin aparılması olub.

Tədbirin birinci hissəsində müxtəlif mövzularda seminar və müzakirələr təşkil edilib. Tədbirin giriş sözü ilə açan elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov iştirakçıları salamlayaraq birgə fəaliyyətin peşəkar inkişaf üçün mühüm əhəmiyyətə daşıdığını vurgulayıb, əməkdaşları daim yeniliklərə açıq olmağa və bundan faydalanañığa sesləşib.

Tədbirdə qonaq qismində iştirak edən gənclər və idman nazirinin müavini Fərhad Hacıyev və “Yüksəliş” müsabiqəsinin hüquqşusunu Ümman Ağamalyev sözügedən müsabiqənin gənclər üçün əhəmiyyətindən bahs edib, statistik göstəricilər, mentorluq programı, müsabiqə çərçivəsində təşkil olunmuş təlim və intellektual yarışlar barədə ətraflı məlumat verib və tədbir iştirakçıları ilə müzakirələr aparıblar.

Daha sonra çıxış edən Təhsil İstututunun direktoru vəzifəsini müvəqqəti icra edən, elm və təhsil nazirinin müşaviri Elnur Əliyev Azərbaycanın beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatlarında iştirakı, strateji hədəflər barədə, elm və təhsil nazirinin müşaviri Nicat Məmmədli və Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin Beynəlxalq əlaqələrinin müdürü Müjdət Həsənov ali təhsil müəssisələrinin beynəlxalq reytinqlərdə nticələri və qarşıya qoyulan hədəflər barədə çıxışlar ediblər, iştirakçıların suallarını cavablandırıblar.

Tədbirin ikinci hissəsində əməkdaşlar arasında birgə fəaliyyətin təşkil olunması üçün intellektual komanda oyunu keçirilib.

“Antikorrupsiya davranış modelinin formalaşdırılması”

Korupsiya hallarına qarşı mübarizə və bu sahədə maarifləndirmə Elm və Təhsil Nazirliyinin prioritət fəaliyyət istiqamətlərindən biridir

“Korupsiyaya qarşı mübarizənin
gücləndirilməsinə dair 2022 — 2026-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”
çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi tərəfindən Elm və Təhsil Nazirliyinin əməkdaşları üçün “Antikorrupsiya davranış modelinin
formalaşdırılması” mövzusunda tölim keçirilir.

İkigünlük tölimin 30 oktyabr tarixində baş tutan ilk günündə açılış nitqi ilə çıxış edən Elm-Tədris Mərkəzinin rəisi Talib Cəfərov tölim iştirakçılarına müəkəbətin anlayışı, cinayətdə iştirakçılıq və onun növləri” və digər müvafiq istiqamətlər üzrə çıxışlarla yekunlaşır.

Daha sonra çıxış edən Elm və Tə-

sil Nazirliyinin Aparat rehbəri Matin Kərimli dövlət qulluğunda dürüstlüyü və hesabatlılığını vacibliyini vurgulayıb, korupsiya hallarına qarşı mübarizənin ve bu sahədə maarifləndirmənin Elm və Təhsil Nazirliyinin prioritət fəaliyyət istiqamətlərindən biri olduğunu qeyd edib.

Təlimin ilk günü Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzi və Baş prokuror yanında Korupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən “Etik davranış qaydaları milli qanunvericiliyin kontekstində”, “Cinayətin anlayışı, cinayətdə iştirakçılıq və onun növləri” və digər müvafiq istiqamətlər üzrə çıxışlarla yekunlaşır.

"Danışır tacruba"

Layihənin qonağı millət vəkili Rəşad Mahmudov
"Həyatın nəbzi" mövzusunda çıxış edib

Elm və Təhsil Nazirliyi, eləcə də təbe qurumlarının eməkdaşlarının davamlı inkişafı və müasir çağrışılara hazır olan kadrların yetişdirilməsi məqsədilə heyata keçirilən "Danışır tacruba" layihəsi davam edir.

Layihənin budefəki qonağı millət vəkili, tibb üzrə elmlər doktoru, "Azərbaycan Ürək və Sağlamlıq Assosiasiyyası" İctimai Birliyinin idarə heyetinin sədri Rəşad Mahmudov olub.

"Həyatın nəbzi" mövzusunda çıxış edən Rəşad Mahmudov sağlam hayat fəlsəfəsi və bu heyat tərzinin şərtlərindən danışır.

Ağıl, dərrək və ədalətli müqayisə bacarığının əsas insani xüsusiyyətlər olduğunu bildiren Rəşad Mahmudov gələcəyin daha sağlam cəmiyyətini yaratmaqdə səhiyyə və təhsilin fərdi və ortaq vəzifələrindən da söz açıb.

Rəşad Mahmudov çıxışında ruhən və fiziki sağlamlıq üçün zəruri olan amillər barədə öz tövsiyələrini verib.

Sonda görüş iştirakçılarının sualları cavablandırılıb.

Elm və Təhsil Nazirliyinin 2024-2025-ci tədris ilində dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə qəbul oluna bilməyən uşaqların seçilmiş özəl bağçaların boş qalan yerlərinə cəlb və onların təhsil haqlarının bir hissəsinin qrant vasitəsilə maliyyələşdirilməsi məqsədilə elan etdiyi "Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri üçün qrant müsabiqəsi"nin birinci mərhələsi yekunlaşdır. Müsabiqə çərçivəsində özəl təhsil müəssisələrində məktəbəqədər təhsil cəlb olunmuş hər bir uşaqın aylıq təhsil haqqının 150 və 250 manat məbləğində olan hissəsinin qrant hesabına qarşlanması, qalan məbləğin isə valideyn tərəfindən ödənilməsi nəzərdə tutulub.

Elm və Təhsil Nazirliyinin Satınalmalar və quşaların sektorunun müdürü Vüsalə Əliyeva "Azərbaycan müəllimi" qəzetiñin mövzusu ilə bağlı suallarını cavablandırıb.

- "Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri üçün qrant müsabiqəsi" çərçivəsində əlavə nə qədər uşaq məktəbəqədər təhsil cəlb etmək mümkündür?

- "Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri üçün qrant müsabiqəsi" ilk dəfə heyata keçirilir və əslinde, bə layihəni ölkəmizdə məktəbəqədər təhsilin inkişafına yönəlmış yeni bir siyasi pilot tətbiqi kimi ki qiyamətləndirmək olar. Bu müsabiqənin əsas məqsədi məktəbəqədər təhsilin maliyyələşdiriləcək. Bu, valideynlərin maliyyə yükünü azaldaraq, dənənə uşaq məktəbəqədər təhsilalı imkanları təqdim etməkdir. Müsabiqənin əsaslılığı odur ki, iştirak edən özəl bağçaların təklifi etdiyi təhsil haqqının bir hissəsi dövlət tərəfindən ayrılan quşalarla maliyyələşdiriləcək. Bu, valideynlərin maliyyə yükünü azaldaraq, dənənə uşaq məktəbəqədər təhsilalı imkanları artırır. Məsələn, əgər övladımızın qəbul olunduğu özəl məktəbəqədər təhsil müəssisəsində aylıq təhsil haqqı 400 AZN-dirse, siz yalnız 150 AZN-lıq hissəsini nağdsız qaydada ödəyəcəksiniz. Qalan 250 AZN isə Elm və Təhsil Nazirliyinin tərəfindən ayrılan quşənin maliyyələşdiriləcək. Bu, yanışma quşaların keyfiyyəti təhsil almış üçün şərait yaradaraq, onların erkin yaşda təlim-tərbiyə prosesində dənənə geniş şəkildə qoşulmalarını təmin edir.

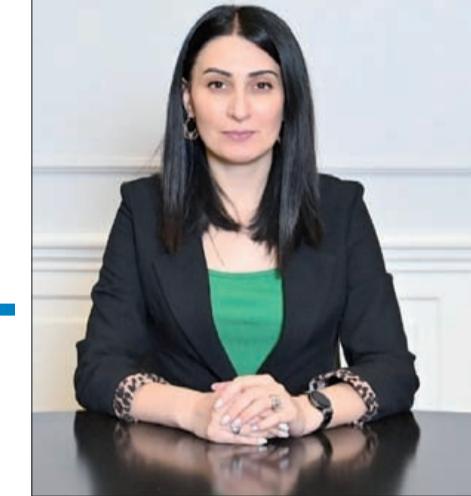
Hazırda, qrant müsabiqəsi çərçivəsində www.bq.edu.az portalı üzərindən valideynlərin seçimində çıxarılmış boş yerlərin sayı 1400-dən çoxdur.

- Müsabiqəyə maraq hansı soviyyədə olub?

- Az öncə vurğuladığım kimi, "Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri üçün qrant müsabiqəsi" ilk dəfə heyata keçirilir. Bu ye-

VALİDEYNƏ MALİYYƏ DASTAVI, UŞAĞA TƏHSİL İMKANI

Özəl bağçaların təklifi etdiyi təhsil haqqının bir hissəsi dövlət tərəfindən ayrılan qrantlarla maliyyələşdiriləcək

tin layihəye olan marağ, iştirak soviyyəsi dəqiqələrə əvənlilikdə 42 özəl məktəbəqədər təhsil müəssisəsi müraciət etdi. Müraciət edən bütün bağçaların təşkilati-hüquqi sənədləri dəqiqələrə təhlil edilib, bu prosesin bir hissəsi olaraq həmin bağçaların infrastrukturunun və icra potensialının yoxlanılması məqsədilə onlara yerində baxışın keçirilməsi təmin olunub. Bu baxışlar zamanı bağçaların fiziki şərait, tədris və oyun avadanlıqları, müəllim heyəti kimi aspektlər xüsusi dəqiqət yetirilib. Beləliklə, yerindəki qiymətləndirmə, hər bir bağçanın təqdim etdiyi təhsil xidmətlərinin effektivliyini və quşaların təqdim edilən imkanların soviyyəsini dəqiq şəkildə anlamala kömək etdi. Bu yanışma, müsabiqəyə daxil olan bağçaların yalnız sonən üzərindəki tələblərə deyil, həm də real fealiyyətlərinə uyğun olub-olmadığını yoxlamaq imkan verir. Nəticədə, 25 bağıcın seçim mərhələsinə buraxılıb.

Mərəqəldir ki, sonən qəbulu başa çatdıqdan sonra belə, qrant müsabiqəsi haqqında yəni məlumat oldub edən bir çox bağçadan müräciətlər almağa davam etdi. Bu baxımdan, ilk dövr üçün müsabiqəyə marağın və iştirakçılarının kifayət qədər yüksək olduğunu vurğulamaq məmkündür. Bu da öz növbəsində ölkədə məktəbəqədər təhsilin inkişafına olan ehtiyacı var. Bu marağın bir daha göstərir.

- Növbəti illər üçün bu istiqamət üzrə hədəflər nədir?

- Program yeni olduğundan, onun effektivliyini tam qiymətləndirmek və hədəfləri müəyyən etmek üçün dərin təhlilin aparılması ehtiyac var. Bu, programın məqsədlərinə nə derəcədə çatdığını öyrənmək, onu uşaq ların məktəbəqədər təhsil cəlb olunan imkanlarının genişləndirilməsi baxımdan nə qədər uğurlu olduğunu müəyyən etmek üçün vacibdir.

Təhlil prosesində həm layihənin maliyyə aspektləri, həm də özəl bağçaların və cəmiyyə-

tin layihəye olan marağ, iştirak soviyyəsi dəqiqələrə əvənlilikdə 42 özəl məktəbəqədər təhsil müəssisəsi müraciət etdi. Müraciət edən bütün bağçaların təşkilati-hüquqi sənədləri dəqiqələrə təhlil edilib, bu prosesin bir hissəsi olaraq həmin bağçaların infrastrukturunun və icra potensialının yoxlanılması məqsədilə onlara yerində baxışın keçirilməsi təmin olunub. Bu baxışlar zamanı bağçaların fiziki şərait, tədris və oyun avadanlıqları, müəllim heyəti kimi aspektlər xüsusi dəqiqət yetirilib. Beləliklə, yerindəki qiymətləndirmə, hər bir bağçanın təqdim etdiyi təhsil xidmətlərinin effektivliyini və quşaların təqdim edilən imkanların soviyyəsini dəqiq şəkildə anlamala kömək etdi. Bu yanışma, müsabiqəyə daxil olan bağçaların yalnız sonən üzərindəki tələblərə deyil, həm də real fealiyyətlərinə uyğun olub-olmadığını yoxlamaq imkan verir. Nəticədə, 25 bağıcın seçim mərhələsinə buraxılıb.

- Quş məsələsi ümumiyyətdə ölkə üzrə elan olunmuşdu və xüsusi olaraq regional yaşınlarda tətbiq edilməmişdi. Seçilmiş bağçaların, əsasən, Bakıda yerləşməsinə səbəblərindən biri ölkədəki özəl bağçaların daha çox məhz burada cəmləndirilənədir. Bununla belə, qeyd etmək istərdim ki, seçilmiş bağçalar arasında Şirvan və Bileşuvər rayonlarında yerləşən bağçalar məvcuddur. Bu, onu göstərir ki, layihə ölkənin digər regionlarında da əhatə etməyə hazırlıdır. Gələcəkdə regionlardan olan özəl bağçaların da layihəyə dənənə geniş şəkildə cəlb olunması eləvə təşviq mexanizmlərinin yaradılması üzərində düşünlə bilər.

- Nazirlik quş arıyan bağçalara hansı formada nəzarət edəcək?

- Quş layihəsi çərçivəsində vəsait ayrılan özəl bağçalar üzərində nəzarət mexanizminin olması onları tədris keyfiyyətinə və quşalarla göstərilən xidmətin soviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədi daşıyır. Bu nəzarət

də, şəhid ailələrinin, Qarabağ müharibəsi və Vətən müharibəsi iştirakçılarının, müharibə ilə əlaqədar əlliyyi olan şəxslərin, tek işleyen valideynlərin, organizmının 61-100 faiz pozulmasına görə əlliyyi olan şəxslərin, herbi xidmətdə olan valideynlərin, ali, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində əyani təhsil alan anaların, coxuqlu ailələrin (6 və dənənə uşaq) övladları və qeyuumluqda olan quşaların bağçaların boş yerlərinə yerdəşdirilir. Bu yanışma sosial ədaleti təmin etmək baxımdan son dərəcə önemlidir.

- Layihə ilə bağlı geri dönüs alırsınız? Fikirlər necədir?

- Bəli, layihə ilə bağlı mütəmadi olaraq geri dönüsler alırmı. Bu geri dönüsler həm bağçalar, həm valideynlər, həm də ictimaiyyət tərəfindən gəlir. Onlar programın tətbiqi ilə bağlı fikirlərini, təkliflərini və gözlənilməri paylaşırlar, suallarını verirlər. Bütün bunlar bizim üçün son dərəcə deyərlidir.

Alırdığımız geri dönüsler programın inkişafını və keyfiyyətini artırmaq məqsədilə bir vəsait kimi istifadə olunur. İştirakçılar layihənin uğurlu tərəflərini və qarşılaşdıqları çətinlikləri dələ gətirərək, bizə dənənə effektiv strategiyalar inkişaf etdirmək kəmək edirlər. Bu baxımdan geri dönüsler yalnız layihənin müvəffəqiyəti üçün deyil, həm də məktəbəqədər təhsilin ümumi keyfiyyətinin artırılması üçün əhəmiyyətlidir. Biz bütün iştirakçıların fikirlərini deyərləndirir və onların təhfələrini programın dənənə etdirilməsi üçün əhəmiyyətlili bir mənbə hesab edirik.

Ruhiyə DAŞSALAHLİ

Azərbaycan “QS Ali Təhsil Pre-summiti: Asiya Sakit Okean 2024”də təmsil olunub

Noyabrın 1-də Əl-Farabi adına Qazax Milli Universitetində dünyanın ən nüfuzlu reytinq teşkilatlarından biri olan “QS” Beynəlxalq Reytinq Agentliyinin təşkilatçılığı ilə “QS Ali Təhsil Pre-summiti: Asiya Sakit Okean 2024” keçirilib.

Pre-summitin açılış panelində Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Ülker Sattarov Azerbaycan elm və ali təhsili barədə təqdimatla çıxış edib. Paneldə həmçinin Azərbaycan ilə Mərkəzi Asiya ölkələri arasında cari əlaqələr müzakirə olunub və mümkün gelecek əməkdaşlıq perspektivləri vurgulanıb.

Qeyd edək ki, Azerbaycanın 8 aparıcı ali təhsil müəssisəsinin nümayəndə heyeti ilə təmsil olunduğu pre-summitin rəsmi açılış hissəsində Qazaxıstan Prezidentinin müşaviri, Qazaxıstanın elm və ali təhsil naziri, “QS” Beynəlxalq Reytinq Agentliyinin rəhbərliyi iştirak edib.

“Sabahın alimləri” XIV respublika müsabiqəsinə qeydiyyat başlayıb

Oktyabrın 31-də “Sabahın alimləri” XIV respublika layihə müsabiqəsinə qeydiyyat başlayıb.

Müsabiqə ABŞ-nin “Society for Science” təşkilatı tərəfindən təşkil olunan Beynəlxalq Elm və Mühəndislik Sərgisi (ISEF) çərçivəsində keçirilecək.

Müsabiqənin məqsədi ölkəmizdə fəaliyyət göstərən ümumi təhsil müəssisələrinin IX-XI siniflərində təhsil alan şagirdləri elmi əxtarışlara sövq etmək, həmçinin 9 istiqamət (riyaziyyat, fizika və astronomiya, kimya, biologiya, tibb və sağlamlıq, ekologiya və ətraflı məlumat) üzrə təqdimatlaşdırmaqdır.

Müsabiqə ilə bağlı ətraflı məlumatı <https://sabahinalimleri.edu.az/> və (<https://art.edu.az/>) portallarından əldə edə bilərsiniz.

QARABAĞ UNIVERSİTETİNİN SABAH TALABALARI REPORTAJ

SABAH

...2016-ci il idi. Aprel döyüşləri gedir, şəhər ordumuzun gec-tez ədaləti bərpa edəcəyinə inanırdıq. Universitetin höyrətində üçəngli bayraqımızın müşayiəti ilə tələbələrin səsinin birləşdiyi, “Qarabağ bizimdir, bizim olacaq!” şurəmnin qolbimizdə, beynimizdə iz saldığı anı unutmaq mümkün deyil. Heç zaman ağlıma gö-

məzdə ki, tələbə olarkən səsləndirdiyimiz şurənin davamını bu gün Qarabağda təhsil alan və bundan böyük sevinclə, gözlərində Vətən eşi parlayan gənclərlə müsahibə ilə tamamlayacağam. Beləliklə, “Azərbaycan müəllimi” Qarabağ Universitetinin SABAH qruplarında təhsil alan bir neçə tələbənin fikirlərini öyrənib:

“Qarabağ Universitetində təhsil almaq mənim üçün heyrətamız təcrübədir”

Emil Əliyev Qarabağ Universitetinin iqtisadiyyat fakültəsində SABAH qruplarında təhsil alır. Xankondiye Bakıdan gəlib. Qarabağ Universitetində təhsil almağın onun üçün həm tarixi, həm de mənəvi cəhətdən heyrətamız təcrübə olduğunu deyir: “Burada təhsil almaq tökcük biliq əldə etmək deyil, eyni zamanda Qarabağın dirçəliş prosesinə töhfə vermək və bu böyük missiyannı bir parçası olmaq deməkdir. “Necə bir hissədir?” deyə soruşsanız, “Böyük məsuliyyət və qürur mənəbəyidir” deyərdim.

Xalqımızın başına gətirilmiş müsibətləri, Qarabağın tarixinə yazılan faciələri nozeraalsaq, Müzeffər Ali Baş Koman danımızın rəhbərliyi ilə hazırda Qarabağda dövlətmiz tərəfindən az bir vaxt ərzində heyata keçirilən quruculuq işlərinin vüsiyi və nəticələri, içtimai-sosial hayat şəraitini sözlə ifadə edilir. Bu, sadəcə təhsil prosesi deyil, həm də mənim və tələbə yoldaşlarının vətən üçün xidmətimizdir. Biz Qarabağın bərpasının simvoluyuq. Bu həmçinin mübarizə və geleceyə ümidiñ göstəricisidir. Qarabağın yeniden doğulmasına şahid olmaq deməkdir. Məkanın tarixi və milli əhəmiyyətini dərk edərək, burada öyrəndiklərimə yalnız özümə deyil, həm də bu torpaqların gələcəyinə xidmət edirəm. Hər addımda, keçmişin çətinliklərini və xalqımızın mübarizəsinə xatırlayaraq da yaxşı bir gələcək üçün ihanət alıram.

Addım atdıq torpağın tarixini bilmək, onun inkişafında iştirak etmək vətəndaş olaraq borcumuzdur.

“Nə yaxşı ki, Qarabağ Universitetini seçmişəm”

Növbəti müsahibimiz Aynur Məmmədova bir az həyəcanlıdır, deyəsən. Amma məmənnuniyyətlə bizimlə həmsəhəbt olur. O, SABAH qruplarında təhsil alan 60 tələbədən biri olmağın sevincini belə ifadə edir:

“Burada SABAH qruplarının da tədris olunaçağını bildən heç düşünmeden qərarını vermişdim. Bakıda, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində təhsil alırdım. Çox böyük məsuliyyət tələb edən qərar vermİŞMƏM və düşünürəm ki, nə yaxşı ki, Qarabağ Universitetini seçmişəm. Universitetin ilklərindən olmaq məsuliyyətimizi daha da artırır”.

Söhbət əsnasında Aynur Xankondi şəhərindən, yataqxanadan, tələbələr üçün yaradılan şəraitden danışmağı da unutmur: “Yataqxanadan qısa məsafədə marketlər, geyim mağazaları, şirniyyat evləri və digər zəruri obyektlərin yerləşməsi rəhatlığımıza artırır. Onlar hər bir tələbənin ehtiyacını qarşılıyacaq şəkildə qurulub. Yataqxana rəhbərliyi də tələbələrin asudə vaxtlarını maraqlı, faydalı keçirmələri üçün çox çalışır və on əsası, tələbələrə qarşı mehriban, səmimi yanaşırılar”.

“Qarabağımızın rifahı üçün çalışmaq istəyi mənə daha çox motivasiya verir”

Şəbrandan olan Norgiz de səhərə qoşulur, heç sual ünvanlamamıza gözləmir, təsəvvür etmədiyi arzunun gerçəkliliyini yaşamağın xoşbəxtliyini ifadə edir. (Üzündəki təbəssüm dolu həyəcanı aydın hiss olunur, biz də maraqla bu

xanımı dinliyirik): “Həqiqətən də Xankondidə olmaqdan, Qarabağ Universitetində oxumaqdan çox məmənnunam və böyük bir qürur hissi keçirirəm. Qarabağımızın yenidən qurulmasında iştirak etmək və bu müqəddəs torpaqlarda təh-

Artıq tələbələrlə sahələşməq anına gəlib çatırıq. Bu zaman daha bir tələbəmiz, Əli gözümüzən yoxdur. Gəncədən gələn Əli Yusibov da tələbələyi azad olunmuş Qarabağda, Vətənin dilbər guşəsində keçirməsindən xoşbəxtlik duyduğunu dilə gətirir. O, tələbəsi olduğu universitetin peşəkar mütəxəssislər yetişdirərək doğma yurdə öz töhfəsini verəcəyini bildirir və özü də bunun üçün səylə çələşəcəğimi ifadə edir.

Təmiz havası, yenicə payızqa qucaq açan təbiəti ilə doğma yurd bizi yola salır. Necə qarşılamışsın...

Rəmziyyə HƏSƏNOVA,
Qarabağ və Şərqi Zəngəzur üzrə regional təmsilçi

Ekoloji biliklərin tədrisinin icbariliyi dövlət siyasetinin əsas istiqamətlərindəndir

Müasir dövrdə ətraf mühitin vəziyyəti, ekoloji problemlərin artması, Yer kürəsinin qlobal ekosistemə antropogen təsirin güclənməsi ilə əlaqadər olaraq insanlarda təbii ehtiyatların səmərsizlik istifadəsinə və istehlakın yanaşmına dayışdırımk, ekoloji etik qaydaların xüsusişlə usaq və gənclərdə ekoloji mədəniyyətin formalşaması istiqamətində coxşaxalı tədbirlər hayata keçirilir. Xüsusişlə ölkəmiz BMT-nin İqlim Dayışmaları üzrə Çərçivə Konvensiyası Kioto Protokoluna 2000-ci ilə qoşulduğundan sonra sahə üzrə coxşay qanun layihələri və əsas icraçılarından biri Elm və Təhsil Nazirliyi olan “Əhalinin ekoloji təhsili və maarifləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu qabul edilib.

“Azərbaycan müəllimi” AZƏRTAC-a istinadən xəber verir ki, bu nü Elm və Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinin müdürü müavini Ayla Həsənova-Məmmədova ADA Universitetində keçirilən “Qlobal iqlim dayışlığı və insan sağlığı: Təsirlərin azaldılmasına davamlı həllər və innovativ təşəbbüsler” mövzusunda konfransda deyib.

Onun sözlerinə görə, bu qanunda təhsil sisteminde ekoloji biliklərin tədrisinin icbariliyi, ekoloji təhsil və maarifləndirmə prosesinin fasiləsizliyi, ümumi ekoloji bilikləri yiyələnməsi üçün hər kəsə bərabər şəraitin yaradılması dövlət siyasetinin əsas istiqamətləri kimi müəyyən edilir.

“Bəs ekoloji təhsil nedir? Ekoloji təhsil - əncənəsildə ekoloji problemlərin həlli məqsədönlü yanaşmanın, təbii ehtiyatların istifadəsinə qənaat, ətraf mühitin qayğılı münasibətin formalşdırılması, cəmiyyətin gelecek vətəndaşları olan məktəblilərə ətraf mühitin qorunması sahəsində bilik və bacarıqların, ekoloji mədəniyyətin aşınmasına, ekoloji mühitin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasında onlara rəsul olmaq, təhsil pilləsində “Ətraf mühitlə tənşiq” mögəllələri ilə başlayaraq, ümumi təhsilsə heyat bilgisi və biliyimlərə təbiət fənləri ilə, eləcə də məktəbdənənar təhsil proqramları və dormekləri ilə, ali təhsil pilləsində issa ixtisaslar, fənlər və akademik proqramlar vəsaitəsilə davam edir. Bildiyiniz kimi, Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fealiyyət göstərən elmi müssəsələrə isbu işa məzvular tədqiqat sahələri kimi araşdırılır, əncənəsildə qəncəman alımlarımız tərəfindən ölkə və beynəlxalq seviyyəli problemlərin həlli təhfələr verilir”, - deyib.

Ayla Həsənova-Məmmədova əlavə edib ki, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən PISA beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatına oxu, riayiyat, təbiət elmləri sırasına iqlim savadlılığı meyarının da əlavə edilmesi təşəbbüsü irəli sürülüb: “Bu innovativ təşəbbüs iqlim dayışlığı üzrə neinki ölkəmizin, beynəlxalq məqyasda usaq və gəncərlərin bilik və bacarıqlarının artırılması üçün dayanıqlı həll yoldur”.

Tələbələrdən COP29-a töhfə

İqlim dəyişdi... quraqlıq yarandı... istişmə başladı... buzlar əridi... dünyamı su basdı və s.

İqlim dəyişikliklərinin fəsədləri Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti tələbələrinin gündəmində idi. Onlar dünyamı düşündürən bu problemə once öz münasibətlərini bildirmək sonra baş-qalarının diqqətini çəkmək üçün böyük bir tədbir - 5 günlük forum keçirdilər.

Forumun açılışında

Tələbələrin təşəbbüsü ilə baş tutan forum BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində təşkil olundu. “COP29: Dayanıqli Şəhərsalma və Ekoloji Çağırışlar” forumu çərçivəsində AzMİU-nun tələbələri coxşaxalı ekoloji problemlər müxtəlif müstəvilərdə yanaşma sərgiləylərlə. “Müsəir şəhərsalma dayanıqlıq amalları”, “Enerjidan qeyri-səmərəli istifadə iqlim dəyişikliklərinin səbəbi kimi” və “Su ehtiyatlarından istifadə və ekoloji dayanıqlıq problemləri” mövzuları ətrafında panel müzakirələr təşkil olub. Müzikirələr COP29-un möqsədlərinə uyğun olaraq şəhərsalma, enerji istifadəsi və su ehtiyatlarının idarə olunmasında dayanıqlıq prinsiplərinin vacibliyi nəzərə çatdırılb, qlobal iqlim dayışıklılıkla rəsul və ekoloji dayanıqlıq problemlərinə qarşı birgə tədbirlərin görülməsinin zəruriyyəti vurgulanıb.

Təllantılardan hazırlanan maketlər sərgisində

Təllantılardan hazırlanan maketlər sərgisi xüsusi diqqət çəkib. “Azərbaycan müəllimi” forumun başlanğıc nöqtəsində - universitetdə açılan “İkinci hayat - dizaynerlərin mövzusu” adlı sərgiyə baş çəkib.

İnsanın ətraf mühito atdıq, nəticəde yerin dörən layndlarda gəyin və yuxarı qatlarında yaratdığı zibil-liliklər elə insanın özünü necə gözləşdirə biləcəyini göstərən SƏ-NƏT nümunələrinin qəhrəmanları da AzMİU tələbələridir.

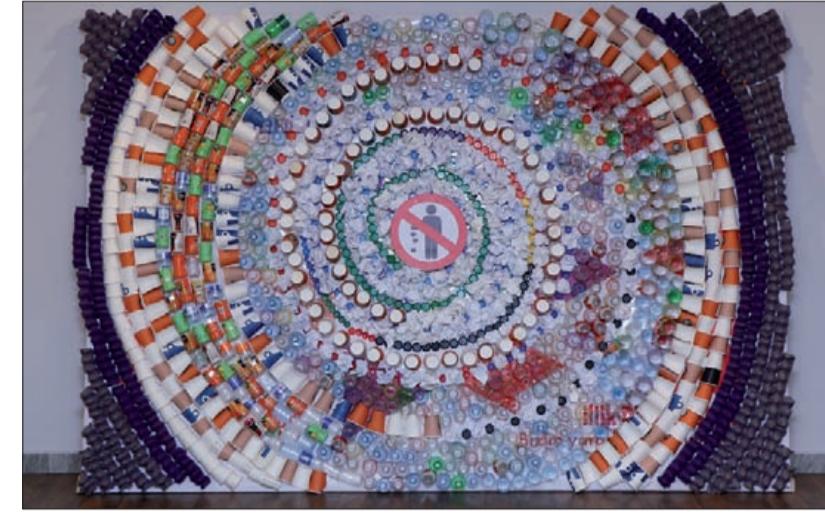
Bu sənədə inzasi olanlardan biri Aysel Qarayeva dizayn fakültəsinin “Dizayn” ixtisası üzrə II kurs tələbəsidir. 15 tələbə yoldaşı ilə birlikdə layihəye qoşulub və təhsil aldığı universitetin interyerində yer alacaq dekorlar üzrəndə o da işləyib: “İnteryer dizayn etmek çox xoşuma geldiyi üçün bəxti iştəsimdir. Ev interyeri qurmağı çox sevirdim. Universitetin interyerini bəzəyəcək COP29-un möqsədlərinə uyğun bu layihədə istirakdan iso, xüsusişlə zövq aldım”.

“Keçən ildən bəri universitetimizin layihələrinə qoşuluram. Bu, qoşuldum üçün layihəyə qoşulub və təhsil aldıq universitetin interyerində yer alacaq dekorlar üzrəndə o da işləyib: “Mon yoldaşlarım kimi toplayan yox, dəha çox təllantınlardan olmuşam. Ancaq sadəcə 2 gün orzında təllantınları götür çox təccübəldim, hətta təsirləndim. Özümün düzüncələrimin necə deyişdiyini müşahidə edəndən sonra hesab edirəm ki, belə layihələr yaradıcı düşüncəmizi, təsəvvürümüzü formalaşdırmaqla yanaş, dünyamın vacib problemlərini də hiss etməyimə, onlara həssas münasibət göstərməyimə səbəb olur”.

“Tələbələrimizdə yaşıl düşüncə formalşdırıldı, cəmiyyətə ismaric örtürdük”

Mühit dizaynı kafedrasının müdürü professor Yegana Hacıyeva “Azərbaycan müəllimi” qızətəmə açıqlamasında layihənin meydana çıxmama səbəblərindən dənmiş: “Diqqəti ətraf mühitin problemlərinə çəlb etmek üçün cəmiyyətə vacib ismarıclar örətmək istədi. Hər ismarıcı yaddaşalan etməyin yollarından biri məhz göz yaddaşına xitab edən üsullar seçməkdən keçir. Biz də bu üsuldan istifadə etməyə qərar verdik”.

Təllantı toplama prosesi professorun özü üçün da maraqlı

AzMİU tələbələri təllantını sənətə çevirib dünyaya ismaric verdilər

alır. Layihəni əvvəlcədən planlanmış sxem üzrə hazırlanalar da, bir çox detallar planlaşdırılmışdan olaraq edilib. Son nəticədə meydana çıxmış dekor dünyaya, cəmiyyətə belə bir ismaric verir. “Təllantıları yer yox, zibl qabın atın. Cünki elə təllantı var ki, onun təbidiətə itəsi üçün 400 ilə tələb edilir. Məkin ortasına, düz mərkəzino yero zibl atan insan işarəsi yerləşdirmişik. Dünənya məşhur olan bu işarə və ətrafini saran təllantılarla demək isteyirik ki, ətrafini ətərəfən zibilin əsas yaradıcı, səbəbkər məhənət insan özüdür. Biz demək isteyirik ki, bu işarəyə fikir verməsək, ətrafımızda belə bir mənzərə yaranacaq”.

Y.Hacıyevanın fikrine, bu proses cəmiyyətdən sonra, yetişmənələrən gənc nəslin, tələbərin ekoloji şüurunun formalşmasında mühüm rol oynayır: “Həm tələbələrimizdə yaşıl düşünce for-

laşma dərsimizdə hazırlanıq. Başqa material işlətmeden açıq məskəndə oturmaq üçün yer hazırlıq. Mələkələrdən istifadə edib, yeni interpretasiyada yeni bir layihə ortaya qoyduq. Həm otəqlərimizi eləvə yər tutan mələkələrdən təmizlədik, həm də təllantıya ətərəfən oxunurdur. Onlar bir qapığın torpağı verdiyi zərəri belə informasiya olaraq bildirdilər, amma gördüyü mənzərə bu zərərin miqyasını da dərk etmələrinə səbəb oldu”.

Y.Hacıyevanın fikrinə, bu proses cəmiyyətdən sonra, yetişmənələrən gənc nəslin, tələbərin ekoloji şüurunun formalşmasında mühüm rol oynayır: “Asfalt deşib, ziyan vurmamaq üçün kompozisiyamızı yuxarıda qurdum. Biz bu kompozisiyamızın nəinki universitetimizdə, bütün Bakı küçələrində yaratmaq hazırlıq, özü də öz güclü müzə. Dizaynerlər lənlərə dəniz, dağ, çəmən işarələrdir. İnsanlar rənglər göstərir, onlara çatdırıqla işləyir ki, cırklonso, bu rənglər yox olacaq, cırk onların rəngini görməyə imkan verməyəcək”.

COP möqsədlərinə uyğun mövzuları tədrisə öz layihələri ilə gotirən AzMİU tələbələrinin ismaricici Y.Hacıyeva belə izah edib: “Tələbələrimizə tapşırıq verdik, COP haqqında bildiklərini, araşdırıb öyrəndikləri plakat şəklinde təsvir etmələrini söylədik. COP deyəndə no təsəvvür edir, no görürler? II kurs tələbələrindən ibarət 3 qrup bu tapşırıq yerinə yetirdi. Onlar birbirlər iqlim dayışıklılıkla rəsul olaraq fəsədlərinə, onların xüsusi ölçülü planşetlər üzərində həzirladıqları maketlər universitetdə 5 il müddətində saxlanılır. 5 il orzında yaranan mənzərəni təsəvvür edirsinizmi? Biz də dünya təcrübəsinə baxıq. Planşetlərin üzərindəki ol işlərini bir yər yığış kompozisiya yaratırdıq. Həm də bir əyani vəsait olaraq hemin ol işləri kompozisiya ilə işləyir ki, maketləri kompozisiya ilə işləyir. Həm də bir əyani vəsait olaraq tələbələrimiz üçün vacibdir. Bir də ona görə əhemməyəti dəriddir ki, maketləri kompozisiya ilə işləyir ki, maketləri kompozisiya ilə işləyir. Gənc Rəssamlar dərəminin üzvləri iqlim dayışıklılığı, biomüxtəlifliyin qorunması və su ehtiyatlarının mühafizəsi kimi qlobal məsələləri vurgulayan motivlərdən istifadə edərək yalnız vüqafı xərçənlərlər. Bununla da bir neçə faydalı iş gördük. Tələbələrimiz öz layihələri, ol işlərini ilə COP ideyalarını yamaq üçün, eyni zamanda iqlim dayışlığı ilə müraciət etməlidir”.

Tələbələrin ətraf mühitin problemlərindən dənişən dibçəkləri

“COP29: Dayanıqli Şəhərsalma və Ekoloji Çağırışlar” forumu çərçivəsində maraqlı vörksoplar da olub. Tələbələr üzərində rəsm işlərinin yer aldığı dibçəklər və pləsətlər təllantılardan istifadə etməklə maketlər hazırlayırlar.

Universitetin Tələbə Gənclər Təşkilatının CreArt mədəniyyət klubları şəbəkəsinin nəzdində fealiyyət göstərən Gənc Rəssamlar dərəminin üzvləri iqlim dayışıklılığı, biomüxtəlifliyin qorunması və su ehtiyatlarının mühafizəsi kimi qlobal məsələləri vurgulayan motivlərdən istifadə edərək yalnız vüqafı xərçənlərlər. Həm də ekoloji mosuluyət çərçivəsində ediblər.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin dəstəyi ilə COP29 və “Yaşıl dünya naminə homrəylik ili”nə həsr olunan başqa bir layihə

də isə tələbələr plastik təllantılarla istifadə etməklə maketlər hazırlanırlar.

AzMİU TGT CreArt mədəniyyət klubları şəbəkəsinin üzvləri mühit dizaynı kafedrasının müəllimi, Azərbaycan Telebə Gənclər Təşkilatı İttifaqının (ATGTİ) dizayneri Əsmer Məmmədovanın rəhbərliyi ilə müxtəlif komandalar böyük təllantılardan maketlər hazırlayırlar.

Memarlıq fakultəsinin IV kurs tələbəsi Aytac Vəzirova deyir ki, təllantı materiallarından hazırlanmışlar maketlər, innovativ yanşamaları və ekoloji problemlər diqqəti artırmak məqsədiyle yaradılan dizaynları forumda maraqla qarşılıqlı və onlar öz işlərinə qarşı çəkə bildikləri hər diqqətdən memənədurlər. “Hər birimiz həvəslə qatıldığımız bu yaradıcı işlər ətraf mühitin qorunması və təllantıların yenidən istifadəsi mövzusundan cəmiyyətin maarifləndirməsi baxımdan əhemmətli bir addım olduğunu düşünürəm. Mənəcə, biz forumlu öz məqsədimizdən təqdim edəcək. Həm otəqlərimizdən təmizləndirəm. Həm də təllantıya ətərəfən oxunurdur. Onlar bir qapığın torpağı verdiyi zərəri belə bir mənzərə yaranaraq baxıb”.

“Tələbələrimiz təmiz dünya üçün nəsə etməyə çalışırlar”

“İqlim dəyişikliyi problemləri insan amilinin nəticəsidir. Tələbələrimiz də məhənət buna diqqət çəkib”.

Bunu AzMİU-nun rektoru Gülçöhrə Məmmədova “Azərbaycan müəllimi” nə 5 günlük forumun nəticələrindən danışarkən deyib. O, forumun, ümumiyyətə, bu cür təşəbbüslerin COP29-un əsas möqsədləri ilə uyğunlaşaraq, ekoloji problemlərə gəncərlər diqqəti ilə çəlb etmək və onları aktiv iştirakçıya çevirmək baxımdan müüməmətliyətənədən ibarət. İstirakçıya fikir verərək: “Asfalt deşib, ziyan vurmamaq üçün kompozisiyamızı yuxarıda qurdum. Biz bu kompozisiyamızın nəinki universitetimizdə, bütün Bakı küçələrində yaratmaq hazırlıq, özü də öz güclü müzə. Dizaynerlər lənlərə dəniz, dağ, çəmən işarələrdir. İnsanlar rənglər göstərir, onlara çatdırıqla işləyir ki, cırklonso, bu rənglər yox olacaq, cırk onların rəngini görməyə imkan verməyəcək”.

Bunu AzMİU-nun rektoru Gülçöhrə Məmmədova “Azərbaycan müəllimi” nə 5 günlük forumun nəticələrindən ibarət. İstirakçıya fikir verərək: “İqlim dəyişikliyinin səbəbi insan fealiyyətidir. İnsanın təbii resurslardan istifadəsidir, həddindən çox enerji, su sərf etməsidir. İnsan fealiyyətinin nəticəsi olaraq ortaya çıxan görüntülərdən biri də təllantılar. Tələbələrimiz bu məsələyə çox diqqət yetirir. Həm təllantıların idarə olunması, həm təkrar istifadəsi masalasına öz el işlərində münasibət bildirilər. Deməli, bu barədə düşünür, problemi başa düşür, təmiz dünya üçün nəsə etməyə çalışırlar”.

Rektor universitetdə keçirilen forumun Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi COP29 tədbirinə hazırlıq dənəmində öz töhfəsini verəcəyini deyib: “COP29: Dayanıqli Şəhərsalma və Ekoloji Çağırışlar” forumu çərçivə

Dünya çempionu paytaxt məktəblisi

Bakı məktəblisi 31-ci “Skudun Shotokan Karate” dünya çempionatında birincilik əldə edərək çempion adını qazanıb.

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin tabeliyindəki 18 nömrəli tam orta məktəbin 8-ci sınıf şagirdi Eldar Bağırov Serbiyanın paytaxtı Belqradda keçirilen karate üzrə dünya çempionatında 53 kilogram gəki dərəcəsində reyiblərini üstəleyərək dünya çempionu tituluna sahib olub. Çempion məktəbli kubokla təltif olunub. Qeyd edək ki, bu, Eldarın ilk uğuru deyil. Bundan əvvəl də məktəbli ölkədaxili və beynəlxalq yarışlarda uğur qazanıb. Dubayda keçirilən karate üzrə beynəlxalq turnirdə II, Yunanistanda keçirilən 30-cu “Skudun Shotokan Karate” dünya çempionatında III yerdə layiq görürlüb.

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor Sarvan İbrahimov 538-21-55

Mühasibatlıq 539-67-74

Reklam və elanlar 539-20-77; elan@media.edu.az

Ünvan: AZ-1073/2, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, “Azərbaycan nəşriyyatı” MMC, 9-cu mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılın ve “Azərbaycan nəşriyyatı” MMC-də çap olunur

Qəzet hər həftənin şənbə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı Şərifzadə filialı

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 01350100000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 35434 Sifariş 2557

Məsul növbətçi: O.Mustafayev

Etibarsız sayılır

Bakı Musiqi Akademiyası tərəfindən 2012-ci ildə Yalovalı Reyhan Ali qızına verilmiş BC-245236 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 96 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Abbasov Hikmət Akif oğluna 2012-ci ildə verilmiş A-119081 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 236 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Məmmədov Raul Sahib oğluna verilmiş E-262410 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar rayon Gican kənd ümumi orta məktəbin IX sinfini 2003-cü ildə bitirmiş Saruxanova Zərifə Şahabəddin qızına verilmiş B-622069 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar rayon Çağarıqlıq kənd tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Nəcəfov Müslüm Sübhən oğluna verilmiş A-176655 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar rayon Samur qəsəbə tam orta məktəbi 2001-ci ildə bitirmiş Mikayılov Mikayıl Qiyasəddin oğluna verilmiş A-575503 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt Dövlət Universiteti tərəfindən 2019-cu ildə Ömərova Aksana Natiq qızına verilmiş C-029182 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2014-cü ildə bitirmiş Rəsulova Tamara Rəsul qızına verilmiş A-417067 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabəd qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 1990-ci ildə bitirmiş Camalov Qurban Nəsib oğluna verilmiş A-078027 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabəd qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 1990-ci ildə bitirmiş Ramazanova (Nurməmmədova) Xanım Həbibulla qızına verilmiş AK-129211 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Qurbanov Rəhman Rasim oğluna verilmiş A-159103 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabəd qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 1988-ci ildə bitirmiş İsgəndərova (Rzayeva) Bənövşə (Sabina) İsgəndər qızına verilmiş AK-478589 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabəd qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 1988-ci ildə bitirmiş Qurbanov Rəhman Rasim oğluna verilmiş A-159103 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Abuşova (Əliyeva) Nigar Seyfəddin qızına verilmiş B-068823 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Kərimova (Məcidova) Firuzə Namiq qızına

verilmiş B-184730 ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəlilabad rayon Abışabad kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2020-ci ildə bitirmiş Rzayeva Sahilə Zabil qızına verilmiş C-438965 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Quliyeva Aynur Şəmsəddin qızına verilmiş A-330584 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Texniki Kolleci tərəfindən 2006-ci ildə Qurbanov Xəqani Əlihüseyin oğluna verilmiş BB-II-046258 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Abşeron rayon Ceyranbatan qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Əhmədov Rüfət Qabil oğluna verilmiş E-511079 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 121 nömrəli tam orta məktəbi 2004-ci ildə bitirmiş Muradov Rəsim Ağaqulu oğluna verilmiş B-015077 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Tovuz şəhər E.Məmmədov adına tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Cəfərov Azər Şikar oğluna verilmiş A-071042 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Beyləqan rayon Təzəkənd kənd tam orta məktəbi 1982-ci ildə bitirmiş Qasimova (Binnətova) Zehra Əli qızına verilmiş 581167 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayon Osakıçə kənd tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitirmiş Kazımzadə Mirşərif Ceyhun oğluna verilmiş E-048368 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 192 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 1993-cü ildə bitirmiş Babayeva Aygün Əli qızına verilmiş A-118038 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 26 nömrəli fizika-riyaziyyat və informatika təməyülli məktəb-liseyin IX sinfini 2008-ci ildə bitirmiş Əlişov Orxan Şəhərin oğluna verilmiş E-050148 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər Təfəkkür Liseyini 2005-ci ildə bitirmiş Qarbarçuk Vasiliy Borisoviçə verilmiş B-052312 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cəlilabad rayon Cəlilabad kənd tam orta məktəbi 1985-ci ildə bitirmiş Mansurova (Qaraşova) Göyçək Əvəz qızına verilmiş 831405 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 14 nömrəli tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Quliyev Rəşad Səyavuş oğluna verilmiş A-114179 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 28 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Osmanova (Həsənova) Türkən Rafiq qızına verilmiş A-028645 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt Tibb Kolleci tərəfindən 2004-ci ildə Məmmədova İnarə Zakir qızına verilmiş AB-II-108189 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2018-ci ildə Fəndiyev Qalib Rza oğluna verilmiş C-000929 nömrəli bakalavr diplому və diploma eləvə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 1995-ci ildə bitirmiş Kərimova (Məcidova) Firuzə Namiq qızına

Şəmkir rayon Hacallar kənd ümumi orta məktəbin (Hacallar kənd VIII illik məktəb) VIII sinfini 1983-cü ildə bitirmiş Aliyev Qərib Əli oğluna verilmiş 583275 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qubadlı rayon Fərcan kənd tam orta məktəbi 2013-cü ildə bitirmiş Məmmədli Həzi Aqil oğluna verilmiş A-231943 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş şəhər M.İsayev adına tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Məmmədova Ayşən Miraqə qızına verilmiş 702608 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 248 nömrəli tam orta məktəbin nezdində fəaliyyət göstərən qızabi qrupun XII sinfini 2017-ci ildə bitirmiş Salayev Heybət Əjdər oğluna verilmiş E-019532 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər Təfəkkür Liseyini 2005-ci ildə bitirmiş Qarbarçuk Vasiliy Borisoviçə verilmiş B-501648 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 246 nömrəli məktəb-liseyi 1998-ci ildə bitirmiş Yeqin Firuzə Əsəbəli qızına verilmiş A-030569 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2000-ci ildə bitirmiş Memmədova Rübabə Azadəli qızına verilmiş A-411343 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

1 nömrəli Bakı Baza Tibb Məktəbi (indiki 1 nömrəli Bakı Tibb Kolleci) tərəfindən 1988-ci ildə Quliyeva (Heybətova) Susanna Arif qızına verilmiş MT-I-286244 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 261 nömrəli məktəb-liseyi 2019-cu ildə bitirmiş Quliyeva Aysu Fikret qızına verilmiş E-210016 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Xaçmaz şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbi 2016-ci ildə bitirmiş Həbibə Sənan Sədrəddin oğluna verilmiş A-530133 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Ədərətmə və Texnologiya Kolleci tərəfindən 2019-cu ildə Osmanlı Cahān Vaqif qızına verilmiş AA-124221 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qafur Məmmədov adına Bakı Dəniz Yolları Məktəbi (Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyası) tərəfindən 1994-cü ildə Bayramov İsrəfil Təvəkgül oğluna verilmiş HT-791912 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.